

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 79/2020-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Zuzanou Tomášovou, Železničná 90/12, Považská Bystrica, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cpr 15/2017, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cpr 15/2017 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cpr 15/2017 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Nové Mesto nad Váhom p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDACTED] priznáva náhradu trov konania v sume 640,66 € (slovom šesťstoštyridsať eur a šesťdesiatšesť centov), ktorú je Okresný súd Nové Mesto nad Váhom povinný vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Zuzany Tomášovej, Železničná 90/12, Považská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cpr 15/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že jej zamestnávateľ s ňou ukončil pracovný pomer – okamžitým skončením pracovného pomeru. Sťažovateľka, nesúhlasiac s okamžitým skončením pracovného pomeru, podala 14. marca 2017 žalobu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, ktorá je na okresnom súde evidovaná pod sp. zn. 7 Cpr 15/2017.

3. Sťažovateľka v sťažnosti opisuje okolnosti, ktoré viedli k ukončeniu jej pracovného pomeru, a namieta, že okresný súd v napadnutom konaní nekoná plynulo bez zbytočných prietáhov. Uvádza, že okresný súd v napadnutom konaní v roku 2017 doručil právnej zástupkyňi sťažovateľky výzvu na vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného, na ktorú reagovala podaním z 8. septembra 2017. Odvtedy sťažovateľka nemá vedomosť o žiadnom relevantnom úkone zo strany okresného súdu, preto tvrdí, že okresný súd je už 27 mesiacov v napadnutom konaní nečinný. Sťažovateľka je toho názoru, že okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní aj naďalej porušuje jej označené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Okresný súd v Novom Meste nad Váhom v konaní sp.zn. 7Cpr 15/2017 porušil základné právo [REDAKOVANÉ], aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, právo zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu v Novom Meste nad Váhom v konaní 7Cpr 15/2017 súd prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 3 000,- EUR, tak, že čiastku 3 000,- EUR vyplatí [REDAKOVANÉ] Okresný súd v Novom Meste nad Váhom do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Považská Bystrica (zrejme má byť Okresný súd Nové Mesto nad Váhom, pozn.) je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 415,51 €...“

5. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 79/2020 z 13. februára 2020 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie odporcu a replika sťažovateľky

6. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr 104/20 z 24. februára 2020 oznámila, že netrvá na ústnom prejednaní sťažnosti, a k meritu uviedla:

„Súdne konanie začalo dňa 14.03.2017, kedy bola doručená Okresnému súdu Považská Bystrica žaloba žalobkyne... Okresný súd Považská Bystrica dňa 20.03.2017 postúpil vec tunajšiemu súdu ako súdu kauzálnu príslušnému... Po pridelení veci súd vykonával podľa § 167 Civilného sporového poriadku úkony predchádzajúce predbežnému prejednaniu sporu, resp. nariadeniu pojednávania. Doručil žalobu s prílohami na vyjadrenie žalovanému, vyjadrenie bolo doručené dňa 23.06.2017. Toto vyjadrenie bolo dňa 10.08.2017 zaslané na vyjadrenie právnej zástupkyne žalobkyne, ktorá dňa 24.08.2017

požiadala o predĺženie lehoty na zaslanie vyjadrenia. Vyjadrenie došlo dňa 11.09.2017 a dňa 05.10.2017 bolo zaslané právnomu zástupcovi žalovaného, ktorý naň reagoval v podaní doručenom dňa 19.10.2017. Od tejto doby sa vo veci neuskutočnil žiaden úkon, až dňa 18.02.2020 bolo nariadené predbežné prejednanie sporu na 26.03.2020. Na základe uvedeného musím konštatovať, že v predmetnom spore došlo k priet'ahom, keď súd viac ako dva roky v predmetnej veci nekonal.“

Predsedička okresného súdu uviedla ako príčinu vzniknutých priet'ahov opakovanú a dlhodobú práceneschopnosť zákonnej sudkyne a významnú dlhotrvajúcu personálnu poddimenzovanosť okresného súdu.

7. Ústavný súd overil priebeh napadnutého konania porovnaním prehľadu vykonaných procesných úkonov vypracovaného okresným súdom a obsahom zapožičaného súdneho spisu, a keďže mu zodpovedal, pre potreby ďalšieho konania z neho vychádzal.

8. Sťažovateľka podaním z 26. marca 2020 zotrvala na ústavnej sťažnosti a uviedla, že na vykonaní ústneho pojednávania ústavným súdom netrvá, a k veci doplnila, že podľa jej názoru prebiehalo napadnuté konanie od podania žaloby do 19. októbra 2017 bez priet'ahov, avšak následne malo byť bez zbytočného odkladu nariadené pojednávanie, čo sa nestalo, a pojednávanie nariadené na 26. marec 2020 bolo tiež zrušené a nekonalo sa. Nečinnosť okresného súdu od 19. októbra 2017 nasvedčuje porušeniu označeného základného práva sťažovateľky. Sťažovateľka vec nepovažuje za skutkovo a právne náročnú a poukázala na zásadný význam predmetu sporu, keďže ide o spor z pracovného vzťahu a má vplyv na príjem sťažovateľky, ktorá sa blíži k dôchodkovému veku, a preto sa jej neistota a obavy vzťahujú aj na budúci dôchodkový nárok. Napadnuté konanie spôsobuje sťažovateľke dlhodobú neistotu, a preto požaduje aj priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 €. Sťažovateľka si uplatnila nárok na náhradu trov konania v rozsahu troch úkonov právnej služby vrátane DPH.

9. Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len

„zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúra

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prier'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

IV.

Právne posúdenie veci

15. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru vo všeobecnosti tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov. Ani okolnosti daného prípadu neodôvodňujú záver o skutkovej aj právnej zložitosti veci. Predmet konania je v zmysle judikatúry ústavného súdu, ako aj ESLP považovaný za zvlášť významný, keďže má vplyv na materiálne zabezpečenie sťažovateľky, ako aj jej ďalšiu zárobkovú činnosť, resp. dôchodkové zabezpečenie.

16. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prier'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľka neprispela k predĺženiu predmetného konania významnejšou mierou.

17. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prier'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

18. Z popísaného priebehu súdneho konania vyplýva, že prebiehalo štandardným spôsobom do 19. októbra 2017, keď sa uskutočňovali prípravné procesné úkony. Odvtedy až dosiaľ bol okresný súd vo veci nečinný bez ospravedlniteľného a ústavne akceptovateľného dôvodu. Vo veci sa ani po troch rokoch od začatia konania neuskutočnilo žiadne pojednávanie, ani predbežné prejednanie žaloby.

19. Pokiaľ okresný súd poukazuje na nedostatočné personálne obsadenie súdu a množstvo nevybavených súdnych prípadov, k tomu ústavný súd v zhode so svojou doterajšou ustálenou judikatúrou (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03) konštatuje, že nedostatočné materiálno-technické vybavenie a poddimenzované personálne obsadenie súdu nemôže byť na ťarchu účastníkom konania a nemôže zbaviť okresný súd zodpovednosti za vzniknuté prieťahy.

20. Ústavný súd preto aj s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania (viac ako 3 roky) bez jediného pojednávania vo veci a na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

21. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cpr 15/2017 konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

25. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

27. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä doterajšiu dĺžku napadnutého konania bez prejednania veci, ktorá má pre sťažovateľku značný význam, ako aj zistenú nečinnosť okresného súdu, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

28. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

29. Úspešná sťažovateľka si uplatnila právo na náhradu jej vzniknutých trov konania.

30. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za tri úkony právnej služby (dva úkony v roku 2019 – prevzatie zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti a jeden úkon v roku 2020 – podanie vyjadrenia k veci) a režijného paušálu k trom úkonom podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje celkom sumu 640,66 € vrátane DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky (výrok 4 nálezu).

31. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

32. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu